

Териториално статистическо бюро - Югозапад
Отдел „Статистически изследвания - Софийска област“

**ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА В СОФИЙСКА ОБЛАСТ ПРЕЗ
2023 ГОДИНА**

През 2023 г. в Софийска област са приключили делата за 1 504 извършени **престъпления**. Делата за 952 от тях са завършили с условно осъждане, за 397 - с ефективно осъждане, за 128 - с освобождаване от наказание, за 22 - с оправдаване, а за 5 - с прекратяване.

С осъдителни присъди (ефективни и условни) са приключили делата за 1 349 извършени престъпления.

Броят на **обвиняемите лица** в областта през 2023 г. е 1 405, от които:

- условно осъдени са 900 лица, или 64.1% от общия брой на обвиняемите;
- с ефективна осъдителна присъда са приключили делата на 344 лица (24.5% от общия брой на обвиняемите);
- освободени от наказателна отговорност са 132 лица, или 9.4% от общия брой на обвиняемите;
- оправдателни присъди са получили 24 обвиняеми лица (1.7%);
- на 5 лица (0.3%) делата са прекратени.

През 2023 г. броят на **осъдените лица с влезли в сила присъди** в Софийска област е 1 244.

Осъдените непълнолетни лица на възраст 14 - 17 години са 25 и съставляват 2.0% от всички осъдени.

**Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица по глави от
Наказателния кодекс (НК) и някои видове престъпления**

Общопасни престъпления¹

През 2023 г. с най-голям брой и относителен дял са общопасните престъпления. С осъждане са завършили 573 общопасни престъпления, или 42.5% от всички

¹ Включват престъпленията, извършени по общопасен начин или с общопасни средства, по транспорта и съобщенията, против народното здраве и против околната среда, при използване на атомната енергия за мирни цели и други общопасни престъпления.

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА В СОФИЙСКА ОБЛАСТ ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

престъпления, завършили с осъждане. Броят на осъдените лица за тези престъпления е 498, или 40.0% от всички осъдени лица.

Престъпления против дейността на държавни органи и обществени организации и лица, изпълняващи публични функции¹

През 2023 г. престъпленията против дейността на държавни органи и обществени организации, които са завършили с осъждане, са 427, или 31.7% от общия брой на престъпленията, завършили с осъждане. Лицата, осъдени за тези престъпления, са 428 (34.4%).

Престъпления против собствеността²

През 2023 г. престъпленията против собствеността, които са завършили с осъждане, са 115, или 8.5% от общия брой на престъпленията, завършили с осъждане. Лицата, осъдени за тези престъпления, са 122 (9.8%).

Престъпления против личността³

Престъпленията против личността, завършили с осъждане, през 2023 г. са 84 или 6.2% от общия брой на престъпленията, завършили с осъждане. Осъдените лица за този вид престъпления са 65 (5.2%).

Осъдени лица за други видове престъпления

През 2023 г. са осъдени за извършването на:

- Документни престъпления - 70 лица (5.6%);
- Престъпления против брака, семейството и младежта - 31 лица (2.5% от всички осъдени);
- Престъпления против реда и общественото спокойствие - 16 лица (1.3% от всички осъдени);
- Престъпления против стопанството - 12 лица (1.0% от всички осъдени).

Осъдени лица по пол и възраст

Броят на осъдените мъже през 2023 г. е 1 180 или 94.9% от общия брой на осъдените лица. С най-висок брой и относителен дял са осъдените мъже във

¹ Включват престъпления против реда на управлението, престъпления по служба, против правосъдието и подкуп.

² Включват: кражба, грабеж на имущество, присвояване, измама, изнудване, вещно укривателство, унищожаване и повреждане на имущество, злоупотреба на доверие.

³ Включват убийства, телесни повреди, отвличане и противозаконно лишаване от свобода, принуда, обида и клевета, разврат, трафик на хора.

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА В СОФИЙСКА ОБЛАСТ ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

възрастовата група 30 - 39 години - 316 лица (26.8% от осъдените мъже) и във възрастовата група 18 - 24 години - 280 лица (23.7% от осъдените мъже).

Осъдените жени са 64, като с най-висок брой и относителен дял са осъдените жени във възрастовата група 30 - 39 години - 20 лица (31.3% от осъдените жени).

Осъдени лица по наложени наказания

В структурата на осъдените лица по наложени наказания най-голям е относителният дял на лишените от свобода. През 2023 г. те са 1 113 или 89.5% от общия брой на осъдените лица. Най-висок е относителният дял на лишените от свобода за срок до 6 месеца (48.2%) и от 6 месеца до 1 година - 34.2% от всички осъдени на лишаване от свобода.

Наказанието пробация е наложено на 104 лица (8.3% от всички осъдени), глоба - на 26 лица (2.1%), а обществено порицание – на 1 лице (0.1%).

Методологични бележки

Статистическото изследване на престъпленията, обвиняемите и осъдените лица с влезли в сила присъди осигурява информация на базата на годишни данни, получавани от районните, окръжните и военните съдилища.

Обект на наблюдение е дейността на районните, окръжните, военните съдилища и на Специализирания наказателен съд по наказателните дела от общ, частен и административен характер. През 2022 г. съгласно Закона за съдебната власт (изм. и доп. ДВ. бр.32 от 26 Април 2022 г.) Специализираният наказателен съд (СпНС) е закрит. Първоинстанционните наказателни дела пред СпНС, по които е проведено разпоредително заседание, стават подсъдни на Софийския градски съд и разглеждането им продължава от съдебния състав, провел заседанието. Съдиите от съдебните състави, които не са преназначени в Софийския градски съд, се командироваат за участие в разглеждането на делата до приключването на производствата по тях.

Единици на наблюдение са престъпленията, обвиняемите и осъдените лица с влезли в сила присъди в рамките на отчетната година.

В броя на престъпленията, завършили с осъждане, се включват всички престъпления, за които наказателните дела са завършили с условна или ефективна присъда, независимо от броя на извършителите.

Престъпление, извършено от повече от едно лице (в съучастие), се отчита за завършило с осъждане, когато поне едно от обвиняемите лица е осъдено ефективно или условно. В случай, че дело приключи с оправдателна присъда за всички лица, извършители на престъплението, то се отчита за завършило с оправдаване.

Престъпление се отчита за завършило с прекратяване, когато спрямо извършителя или всички извършители делото е прекратено.

В броя на обвиняемите лица се включват ефективно осъдените, условно осъдените, оправданите, освободените от наказание и лицата, на които делата са прекратени.

В броя на осъдените лица се включват всички осъдени лица, на които с влязла в сила присъда им е наложено ефективно или условно наказание.

Когато няколко лица са осъдени за извършването на едно престъпление, престъплението се отчита само един път, а всяко лице поотделно - в зависимост от изхода на делото. В случаите, когато в едно наказателно дело е осъдено лице за повече от едно престъпление, се отчита най-тежкото наложено наказание по съвкупност. Когато едно лице е осъдено за няколко престъпления, то се отчита към

ПРЕСТЪПЛЕНИЯ, ОБВИНЯЕМИ И ОСЪДЕНИ ЛИЦА В СОФИЙСКА ОБЛАСТ ПРЕЗ 2023 ГОДИНА

най-тежкото наказуемо деяние, а всяко престъпление поотделно - към съответния вид престъпление.

Възрастта на осъдените лица е посочена в навършени години към момента на извършване на престъплението.

Непълнолетни са лицата на възраст от 14 до 17 навършени години.

Пълнолетни са лицата на възраст 18 и повече навършени години.

Осъдените непълнолетни лица се включват в общия брой на осъдените лица.

Съгласно чл. 31, ал. 1 и 2 от НК наказателноотговорно е пълнолетно лице, навършило 18-годишна възраст, което в състояние на вменяемост извърши престъпление. Непълнолетно лице - навършило 14 години, но ненавършило 18 години, е наказателноотговорно, ако е могло да разбира свойството и значението на деянието и да ръководи постъпките си.

Коефициентът на криминална активност е изчислен като отношение на броя на осъдените лица към броя на наказателноотговорното (на 14 и повече навършени години) средногодишно население за съответната година на 100 000 души. Оценката за населението към 31.12.2023 г. отразява промените в броя и структурите на населението, регистрирани при Преброяване 2021. В тази връзка е налице прекъсване в динамичния ред за всички коефициенти от 2022 година.

Данните за престъпленията, обвиняемите и осъдените лица са получени от изчерпателно изследване чрез статистически формуляри „Карта за обвиняемо лице“ (1-СС), попълвана от органите на досъдебното и съдебното производство и информация от административен източник Единна информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП).

Допълнителна информация относно методологията и данните от изследването „Престъпления, обвиняеми и осъдени лица“ е публикувана на сайта на НСИ (www.nsi.bg), раздел „Правосъдие и престъпност“, както и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=56).

